

Handreiking **OZA-** **experimenteerregeling**

Voorwoord

Wat is een onderwijszorgarrangement (OZA)? Wat houdt de OZA-experimenteerregeling in en (hoe) kunt u hier gebruik van maken? In deze handreiking staat alle informatie voor professionals over de OZA-experimenteerregeling beschreven: de achtergrond van de regeling, wat het inhoudt en de manier(en) waarop de regeling kan worden ingezet. Voor informatie over privacy wat betreft de samenwerking tussen onderwijs, gemeenten en jeugdhulp verwijzen wij naar het opgestelde Privacy Convenant Samenwerking Onderwijs-Gemeenten-Jeugdhulp¹.

Deze handreiking is een dynamisch document dat uitgaat van een lerende en monitorende aanpak. Onze keuze voor een lerende aanpak betekent dat we de handreiking continue monitoren, evalueren en bijsturen op basis van de ervaringen en resultaten die we onderweg opdoen. Dit zorgt ervoor dat we flexibel en responsief blijven en altijd werken met de meest actuele en relevante informatie. Wanneer we ontdekken dat bepaalde aspecten meer aandacht of een andere benadering vereisen, herzien we het document en werken we verder met een geüpdatete versie. We evalueren deze handreiking ieder half jaar en waar nodig stellen we deze bij.

In dit document zijn bijlagen opgenomen die helpend zijn bij het vormgeven van onderwijszorgarrangementen. Dit behelst onder andere wetgeving, de verdeling van verantwoordelijkheden tussen onderwijs en gemeenten en de financiering omtrent OZA's. De onderwijszorgarrangementen waarvoor de huidige wet- en regelgeving passend is, worden niet meegenomen in deze handreiking.

Deze handreiking kwam tot stand vanuit de projectgroep OZA-experimenteerregeling voor het experiment onderwijszorgarrangementen regio SWV Helmond-Peelland PO (bijlage 7.2). In deze intentieverklaring zijn de afspraken tussen schoolbesturen die vallen onder het SWV Helmond-Peelland PO, de 10 gemeenten, het zorgkantoor, de betreffende inkoopregio's en het SWV Helmond-Peelland VO opgenomen.

In het kader van het experiment beschouwen wij de handreiking als een dynamisch document. Dit houdt in dat wijzigingen, aanvullingen en aanscherpingen gedurende het traject mogelijk zijn.

¹ Bron: Model-privacy-convenant-versie-0.4.docx

01

Wat verstaan wij onder een OZA? 06

02

De OZA-experimenteerregeling 06

03

Uitgangspunten en randvoorwaarden bij de uitwerking van OZA binnen de experimenteerregeling 08

04

Randvoorwaarden 10

05

Procedure 15

06

Registratie en monitoring 17

07

Bijlagen 18

Inleiding

Op 9 februari 2023 ontving de regio Helmond-Peelland PO toestemming om deel te nemen aan de OZA-experimenteerregeling. Dit experiment loopt tot 1 januari 2028². Betrokken organisaties hebben door deze regeling meer ruimte voor maatwerk aan kinderen die complexe ondersteuning nodig hebben gecombineerd door onderwijs en zorg. Het experiment is een initiatief van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Volgens de wet zijn kinderen verplicht onderwijs te volgen. Doen ze dat niet, dan volgen strafrechtelijke sancties. Maar gaandeweg is duidelijk geworden dat schoolverzuim vrijwel nooit op zichzelf staat; vaak zijn er achterliggende problematieken³. Circa 15.000 kinderen in Nederland zitten zonder een aanbod voor onderwijs of ontwikkeling thuis (niet-schoolgaande kinderen)⁴. Daarnaast is er nog een onbekend aantal verborgen (tijdelijke) niet-schoolgaande kinderen. Zij staan bijvoorbeeld wel ingeschreven op een school, maar zijn langdurig ziekgemeld. Ook worden steeds meer kinderen ontheven van de leerplicht, omdat zij door psychische- of lichamelijke redenen niet in staat zijn om naar school te gaan. Het aantal vrijstellingen groeide van 5077 kinderen in 2014 naar 7083 in 2020⁵.

Schets van de context

Er zijn kinderen met behoefte aan extra ondersteuning op het gebied van onderwijs en zorg die in het regulier of het speciaal onderwijs niet kan worden geboden, waardoor de kinderen niet tot ontwikkeling komen. Het gaat landelijk om zo'n 15.000 kinderen, waarvan een deel leerbaar is, maar door gebrek aan flexibiliteit van de zorg- en onderwijsstelsels dreigen uit te vallen, thuiszitten of zijn vrijgesteld van de leerplicht. Voor deze kinderen is extra ondersteuning vaak noodzakelijk, terwijl deze niet altijd binnen het huidige stelsel georganiseerd wordt. Tevens hebben deze kinderen in verband met hun specifieke ondersteuningsvraag behoefte aan vormen van (individueel) maatwerk. Een vorm van dit maatwerk is een onderwijszorgarrangement waarin kinderen een onderwijs-zorgcontinuüm wordt aangeboden, waarbij onderwijs en zorg op elkaar aansluiten en zij zich veilig voelen. Deze onderwijszorgarrangementen zijn zeer divers in vorm en bedienen verschillende doelgroepen. Onderwijszorgarrangementen kunnen plaatsvinden op een school of op een andere locatie. In het arrangement wordt onderwijs in combinatie met zorg geboden aan kinderen die door hun ondersteuningsbehoefte bijvoorbeeld tijdelijk één-op-één begeleiding nodig hebben.

² Uit: Staatsblad 2022, 449 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen. (14 november 2022). <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2022-449.html>

³ Leerrecht: anders kijken naar schoolverzuim | VNG

⁴ Voorstel van wet van het lid Van Meenen tot wijziging van de Leerplichtwet 1969, de Leerplichtwet BES, de Wet op het primair onderwijs, de Wet primair onderwijs BES, de Wet op de expertisecentra en de Wet voortgezet onderwijs 2020 en enkele andere wetten in verband met de verankering van het leerrecht

⁵ Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs (2022) Verzuimcijfers 2020-2021 en verzuim-aanpak (Kamerstuk 26 695, nr. 138). Digitaal raadpleegbaar via: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-26695-138.html>

01 Wat verstaan we onder een OZA?

1.1 Wat is een onderwijszorgarrangement?

Een OZA is een maatwerkplek voor kinderen waar onderwijs wordt gegeven in combinatie met jeugdzorg of jeugdhulp. Deze kinderen zijn leerplichtig, maar kunnen (tijdelijk) niet of niet volledig meer dan 50% van de onderwijstijd functioneren in een reguliere klas of klas op speciaal onderwijs zoals deze op dit moment zijn ingericht.

Verblijf in een OZA is tijdelijk, met een OZA streven we naar het opnieuw deelnemen aan of opbouwen tot minimaal 50% regulier of speciaal onderwijs, mogelijk in combinatie met structurele jeugdzorg.

Veel van deze OZA's passen binnen de huidige wet- en regelgeving. We beperken deze handreiking tot de OZA's waarvoor de experimenteerregeling ingezet moet worden.

02 De OZA-experimenteerregeling

2.1 Waarom is de experimenteerregeling nodig?

In een onderwijszorgarrangement is de individuele ontwikkeling van het kind het uitgangspunt. Een OZA combineert op integrale wijze jeugdhulp, zorg en/of onderwijs tot een passende maatwerkoplossing voor kinderen met een complexe onderwijs- en ondersteuningsbehoefte. In de onderwijszorgarrangementen worden belemmeringen ervaren op het gebied van (1) de onderwijstijd (1), de inhoud van het onderwijs (2), de locatie van het onderwijs (3) en de bekostiging (4). Deze vier knelpunten bleken in de praktijk dominant bij het leveren van maatwerk aan de betrokken kinderen⁶. Door de experimenteerregeling kan worden afgeweken van de wettelijke voorschriften wat betreft de vier voorgenoemde thema's. De OZA-experimenteerregeling is dus bedoeld als een tijdelijk experiment om nieuwe methoden, benaderingen en interventies te testen om de complexe onderwijsondersteuning voor leerlingen met specifieke behoeften te verbeteren⁷. Specifiek gaat dit over:

- 01 |** Onderwijstijd: de voorgeschreven onderwijstijd is voor sommige kinderen niet passend. In de regeling geldt geen minimum of maximaal aantal uren en de beleidsregel afwijking onderwijstijd is niet van toepassing;
- 02 |** Inhoud van het onderwijs: de kerndoelen binnen het onderwijs zijn niet voor alle kinderen haalbaar. In het experiment mag afgeweken worden van die kerndoelen;
- 03 |** Locatie van het onderwijs: er mag onderwijs geboden worden op een zorglocatie;
- 04 |** Bekostiging: samenwerkingsverbanden kunnen maximaal 2,5% van hun ondersteuningsbudget flexibel inzetten voor activiteiten op het snijvlak van onderwijs en zorg.

In hoofdstuk 5 beschrijven we de randvoorwaarden voor onderwijstijd, onderwijsdoelen, locatie en bekostiging; zoals we deze willen toepassen binnen de regio Helmond-Peelland.

Een betere verbinding tussen zorg en onderwijs
In 2018 heeft het Kabinet vanuit het ministerie van

⁶ Uit: Staatsblad 2022, 449 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen. (14 november 2022). <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2022-449.html>

⁷ Bron: Ministerie van Algemene Zaken. (17 mei 2024). Onderwijs en zorg. Passend Onderwijs | Rijksoverheid.nl. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passend-onderwijs/onderwijs-en-zorg>

Onderwijs, Cultuur & Wetenschap en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport landelijke maatregelen gepresenteerd om zorg en onderwijs beter met elkaar te verbinden voor kinderen met een complexe ondersteuningsbehoefte. Sindsdien wordt in nauwe samenwerking met veldpartijen bekeken om de huidige maatwerk mogelijkheden optimaal te benutten, wordt het ontwikkelingsaanbod aan onderwijszorgarrangementen uitgebreid en wordt de mogelijkheid om af te wijken van wet- en regelgeving gerealiseerd in de vorm van de OZA-experimenteerregeling⁸. Met de experimenteerregeling wordt dus op landelijk niveau onderzocht of toegankelijkheid van het onderwijs wordt vergroot door een ruimer aanbod van maatwerk op het gebied van onderwijs en zorg te faciliteren. Ook wordt onderzocht welk effect het experiment heeft op:

- 01** | Kinderen die dreigen gedurende een langere tijd te verzuimen;
- 02** | Kinderen die langdurig verzuimen naar school te gaan;
- 03** | Leerplichtige kinderen die niet staan ingeschreven op een school;
- 04** | Kinderen van wie de ouders op grond van artikel 5 onder a, van de Leerplichtwet 1969 zijn vrijgesteld van de inschrijfplicht⁹.

De monitoring en evaluatie bij het experiment vormen de basis voor een beslissing om wetgeving waarvan wordt afgeweken al dan niet aan te passen.

2.2 Het belang van de OZA-experimenteerregeling

Het portret van Lars

Lars volgt, ondanks een schoolinschrijving, al drie jaar geen onderwijs en zit thuis. Na een verhuizing naar een nieuwe gemeente wordt hij ingeschreven op een nieuwe school, maar wordt daar afgewezen. Zo komt hij in beeld bij een jeugdconsulent, die contact opneemt met het

SWV Helmond-Peelland PO.

Zijn situatie is complex door een samenspel van factoren: hij is cognitief leerbaar, maar heeft nauwkeurige afstemming nodig om niet overvraagd te worden. Ondanks begeleiding vanuit jeugdzorg ontbreekt een duidelijke route terug naar onderwijs.

Via het samenwerkingsverband wordt een thuiszitterscoördinator betrokken. Samen met diverse partijen – waaronder de gemeente, onderwijsinstellingen en jeugdhulpverlening – wordt besloten de jongen stapsgewijs te laten instromen in onderwijs. Het perspectief op onderwijs wordt uitgewerkt in een multidisciplinair overleg (MDO). Als tussenstap wordt een educatief traject op een externe locatie ingezet. Dit arrangement wordt gefinancierd door middelen vanuit de tijdelijke toelaatbaarheidsverklaring (TLV) van zijn oorspronkelijke school. Dankzij de intensieve samenwerking van alle betrokkenen krijgt Lars begeleiding op maat, met een focus op veiligheid en opbouw naar groepsonderwijs.

Lars maakt geleidelijk de overstap naar regulier speciaal onderwijs. De zorgvuldig opgebouwde begeleiding zorgt ervoor dat hij zijn vertrouwen herwint en opnieuw leert functioneren binnen een groep. Uiteindelijk wordt hij succesvol geplaatst op een nieuwe school, waar hij sindsdien onderwijs volgt. De flexibiliteit van de experimenteerregeling biedt Lars niet alleen een educatief perspectief, maar ook een basis voor verdere persoonlijke en sociale ontwikkeling.

Het portret van Norah

Norah begint haar onderwijsloopbaan in het reguliere onderwijs, stroomt door naar een SBO en krijgt na een aantal jaar een vrijstelling van leerplicht. Ze bezoekt een dagbesteding, maar wil graag terug naar school. Het lukt helaas niet om een passende onderwijsplek te vinden.

⁸ Bron: Vragen-en-antwoorden-ten-behoefte-van-informatievoorziening-geïnteresseerden-za-.pdf (bmc.nl)

⁹ Bron: Staatsblad 2022, 449 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen. (14 november 2022). <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2022-449.html>

De situatie is uitdagend door een combinatie van factoren: het meisje kampt met angsten en trauma's uit haar jeugd en er zijn spanningen thuis. Hoewel er geen sprake is van een schooltrauma, frustreert het haar dat zij geen aansluiting vindt op een school.

Via de CPO'er van het SWV wordt de thuiszitterscoördinator betrokken, samen met een consultant passend onderwijs en jeugdzorgpartijen. Zij bezoeken een gespecialiseerde onderwijsvoorziening: een school met kleine klassen, intensieve samenwerking met zorginstaties en flexibele opbouw van onderwijstijd.

Norah start er met een proefplaatsing, waarbij ze twee keer per week een uur op school komt met haar begeleider. Hoewel de eerste evaluatie positief is – ze

vindt het leuk op school – heeft ze moeite met haar onzekerheid en het omgaan met groepsdynamiek. Het traject wordt zorgvuldig aangepast, met kleine stappen richting meer zelfstandigheid en uitbreiding van haar uren.

Er worden duidelijke afspraken gemaakt over de verdere opbouw van haar schooltijd en het afbouwen van individuele begeleiding. Ondanks enkele terugvallen maakt Norah uiteindelijk echt vooruitgang: ze wordt definitief ingeschreven op de school waar ze in haar eigen tempo kan doorgroeien. Op deze manier heeft flexibiliteit in het onderwijszorgarrangement Norah de kans gegeven om zich weer te ontwikkelen binnen een veilige onderwijsomgeving.

03 Uitgangspunten en randvoorwaarden bij de uitwerking van OZA binnen de experimenteerregeling

De doelstelling voor de OZA-experimenteerregeling luidt: *Kinderen, mogelijk in combinatie met (structurele) zorg, weer in ontwikkeling laten komen en hen voor minimaal 50% terug laten keren naar het onderwijs op een onderwijslocatie.*

3.1 Onder deze leidende principes doen we dit samen!

- 01 |** Weten dat we samen meer invloed hebben dan ieder voor zich.
- 02 |** Werken vanuit een gezamenlijk plan met zorg- en onderwijsdoelen dat integraal wordt opgesteld, vanuit wederzijds vertrouwen en nieuwsgierigheid.
- 03 |** Lef tonen, moedig zijn en over onze eigen schaduw heen stappen.

- 04 |** Uitgaan van preventie, normaliseren en inclusie en handelingsgericht werken.
- 05 |** Luisteren naar het kind en aansluiten op de leefwereld van het kind (en dat kan schuren met de systeemwereld van de betrokken organisaties).
- 06 |** Ervan doordrongen zijn dat deze kinderen iets (meer) nodig hebben.
- 07 |** Zoeken naar inhoudelijke oplossingen voor de kinderen; eventuele financiële (onderwijs gerelateerde) knelpunten worden opgelost.
- 08 |** Alle kinderen met onderwijsperspectief worden ingeschreven op een school.

3.2 Algemene uitgangspunten

Om een stevig kader voor de OZA-experimenteerregeling

neer te zetten, is het noodzakelijk om met elkaar zowel de algemene uitgangspunten als specifieke randvoorwaarden te formuleren. Onderstaande uitgangspunten vormen de basis van elk OZA-experiment:

- 01 |** Het belang van het kind/de jongere staat altijd voorop.
- 02 |** Alle kinderen die deelnemen aan de OZA-experimenteerregeling worden ingeschreven op een school.
- 03 |** De OZA-experimenteerregeling is bedoeld voor kinderen die binnen twee jaar toe kunnen werken naar onderwijs met minimaal 50% onderwijstijd op een schoollocatie.
- 04 |** We bespreken en indiceren de benodigde hulp integraal samen met ouder(s)/verzorger(s) en/of het kind op een passende manier.
- 05 |** De intentie is dat het ontbreken van financiële middelen bij de gemeente, school of het SWV geen reden is om een kind een OZA te onthouden.
- 06 |** De zorgplicht voor een school gaat in vanaf het moment dat het kind voor minimaal; 50% van de tijd naar school gaat.
- 07 |** Kinderen met vrijstelling kunnen deelnemen aan het experiment. Hun vrijstelling van leerplicht vervalt hiermee niet. De vrijstelling wordt opnieuw beoordeeld op het moment dat het kind gedurende het experiment weer minimaal 50% onderwijs heeft behaald.
- 08 |** Bij onderwijs op een zorglocatie is er een samenwerkingsovereenkomst tussen de school en de zorgaanbieder die door school, jeugdzorg en ouders is ondertekend.
- 09 |** Als het gaat om onderwijstijd dan is de Variawet voorliggend op de OZA-experimenteerregeling.
- 10 |** De scholen binnen ons SWV hebben zich gecommitteerd aan de experimenteerregeling. Dat betekent dat scholen overgaan tot inschrijving, ook al voldoet het kind nog niet volledig aan de

aanmeldcriteria. Hierbij behoort een TLV OZA-aanvraag voor inschrijving bij het gespecialiseerd onderwijs.

- 11 |** Scholen zijn verantwoordelijk voor een goede registratie in het ROD en in Kindkans. Het SWV is verantwoordelijk voor het afgeven van de passende TLV en de verrekening van financiën.
- 12 |** Als de school van inschrijving het onderwijsdeel niet zelf kan verzorgen wordt in overleg tussen school/schoolbestuur en het SWV beoordeeld wie het onderwijsdeel het beste vorm kan geven.
- 13 |** Onderwijs op een zorglocatie wordt zoveel mogelijk verzorgd onder verantwoordelijkheid van onderwijspartners uit de regio SWV Helmond-Peelland.

3.3 Uitgangspunten met betrekking tot scholen

- 01 |** Om een stevig kader voor de OZA-experimenteerregeling neer te zetten, is het noodzakelijk om met elkaar zowel de algemene uitgangspunten als specifieke randvoorwaarden te bespreken.
- 02 |** De school schrijft het kind in, ook al voldoet het kind (nog) niet aan aanmeldcriteria.
- 03 |** De school staat open om maatwerk te leveren voor een kind.
- 04 |** De school denkt zelf mee over of de school de best passende plek is voor maximaal 2 jaar. Hierop kan beredeneerd afgeweken worden (periode kan worden verlengd of verkort).
- 05 |** De school is verantwoordelijk voor het formuleren van onderwijsdoelen in een OPP; om toe te werken naar onderwijs op een onderwijslocatie.
- 06 |** De school is verantwoordelijk voor de uitvoering van onderwijs op de zorglocatie en pakt hierin de regie.
- 07 |** De school volgt actief het traject van het kind door te participeren bij de overleggen met de zorg.

08 | De school staat open voor ondersteuning vanuit de jeugdzorg/ambulante begeleider om het kind soepel in te laten stromen op een onderwijslocatie.

3.4 Uitgangspunten¹⁰ met betrekking tot jeugdzorginstanties

01 | De jeugdzorgaanbieder past de zorg aan op basis van de doelen van het integrale OPP.

02 | De jeugdzorgaanbieder staat open om maatwerk te leveren voor een kind.

01 | De jeugdzorgaanbieder spant zich in om zoveel als mogelijk met vaste medewerkers te

werken in het team dat betrokken is bij de OZA-experimenteerregeling.

3.5 Uitgangspunten¹¹ met betrekking tot ouders/verzorgers (en het kind)¹²

01 | Ouders/verzorgers committeren zich aan de gemaakte afspraken in het OPP en het zorgplan.

02 | Ouders worden door de jeugdzorgaanbieders en het onderwijs betrokken bij de voortgang van het kind.

04 Randvoorwaarden

Zoals benoemd in het tweede hoofdstuk van dit document worden in OZA's belemmeringen ervaren op het gebied van de onderwijstijd (1), de inhoud van het onderwijs (2), de onderwijslocatie (3) en de bekostiging (4). In dit hoofdstuk stellen we de randvoorwaarden vast om de kaders van de OZA-experimenten te schetsen.

4.1 Onderwijstijd

Een deel van de kinderen met een complexe ondersteuningsbehoefte kan niet voldoen aan de voorgeschreven onderwijstijd, bijvoorbeeld door een psychische beperking of een chronische ziekte. Voor kinderen in het primair- en het speciaal (basis) onderwijs mogen de deelnemende scholen afwijken van het wettelijk voorschrift van minimaal 7.520 uren onderwijs¹³. Het gaat hierbij om afwijking van de wettelijk vastgestelde normen in de artikelen 8, negende lid, WPO en 12 WEC over onderwijstijd.

Voorwaarden aan afwijken van onderwijstijd

Aan de afwijking van onderwijstijd en onderwijsdagen is geen minimum- of maximaal aantal uren of een

periode verbonden. Het aantal uren of dagen onderwijs dient afgestemd te zijn op de behoefte van de kinderen die aan het OZA-experiment deelnemen. De afwijking wordt niet vooraf aangevraagd bij de Inspectie van het Onderwijs.

Bij afwijking van de onderwijstijd wordt in het ontwikkelingsperspectief aangegeven hoeveel uren onderwijs de leerling ontvangt. De onderwijswetgeving schrijft voor dat de school voor iedere leerling een ontwikkelingsperspectief vaststelt. De afwijking van onderwijstijd maakt deel uit van het handelingsdeel van het ontwikkelingsperspectief waarover overeenstemming moet zijn bereikt met de ouders. Ook bij de evaluatie van het ontwikkelingsperspectief betreft de school de ouders van de leerling¹⁴.

Het aantal uren dat wordt afgeweken van de onderwijstijd geldt niet als verzuim van les- of praktijktijd, bedoeld in artikel 4, tweede lid, van de Leerplichtwet 1969. De leerling volgt het aantal uren les- en praktijktijd, zoals overeengekomen in het ontwikkelingsperspectief. Indien de leerling niet het

¹⁰ Dit onderdeel vraagt verdere uitwerking in de projectgroep/werkgroepen OZA.

¹¹ Dit onderdeel vraagt verdere uitwerking in de projectgroep/werkgroepen OZA.

¹² Dit onderdeel vraagt verdere uitwerking in de projectgroep/werkgroepen OZA.

¹³ Bron: Staatsblad 2022, 449 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen. (14 november 2022). <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2022-449.html>

¹⁴ Besluit van 8 november 2022, houdende voorschriften voor een experiment op het terrein van onderwijszorgarrangementen, met het oog op verbetering van de toegankelijkheid van het onderwijs (Besluit experiment onderwijszorgarrangementen) | NDSZ

aantal uren onderwijs dat is overeengekomen in het ontwikkelingsperspectief volgt, geldt dit als verzuim. Dit verzuim wordt op de reguliere wijze geregistreerd.

4.2 De OZA-experimenteerregeling in relatie tot de Variawet

De OZA-experimenteerregeling en de Variawet hebben betrekking op dezelfde doelgroep (kinderen met een beperking die tijdelijk of gedeeltelijk geen onderwijs kunnen volgen, maar wel onderwijsperspectief hebben), maar verschillen in hun uitgangspunten, doelstellingen en aanpak. In de tabel op de volgende pagina wordt de vergelijking gemaakt.

Veel scholen zijn in de veronderstelling dat zij een leerling niet mogen inschrijven als deze minder dan 50% van het onderwijsprogramma volgt. Deze veronderstelling is niet juist. Wanneer er voor een leerling afwijking van de onderwijstijd is aangevraagd en goedgekeurd, is tijdelijk ook een zeer beperkt aantal uren onderwijs mogelijk. Ook kan het zijn dat

de leerling tijdelijk helemaal geen onderwijs volgt. In dit geval moet er wel perspectief zijn naar ingroei. De wet en beleidsregels doen geen uitspraken over een minimumpercentage onderwijstijd dat de leerling aanwezig moet zijn. Het uitgangspunt is dat een leerling binnen het jaar waarvoor afwijking is gevraagd, weer volledig ingroeit in het onderwijs en dat de school zich daar ook voor inspannt. Als dat niet binnen dat jaar lukt en de school opnieuw een aanvraag indient, geldt een zwaardere motiveringsplicht. In de wet staat dat een onderwijsinstelling geen bekostiging ontvangt voor een leerling wanneer hij/zij vóór 1 februari meer dan 50% van de onderwijstijd ongeoorloofd verzuimt. Afwijken van de onderwijstijd op grond van de beleidsregel is echter geen ongeoorloofd verzuim. Er is voor deze leerling immers (tijdelijk) een ander aantal onderwijsuren vastgesteld¹⁵.

	OZA-experimenteerregeling	Variawet (Wet tot wijziging van de Wet passend onderwijs)
Uitgangspunt	Een combinatie van onderwijs en zorg op maat mogelijk maken.	Alle leerlingen volgen volledige onderwijstijd op school.
Doelgroep	Kinderen die dreigen uit te vallen, thuiszitten (relatief verzuim), niet staan ingeschreven op een school (absoluut verzuim) of zijn vrijgesteld (op grond van artikel 5 onder a van de Leerplichtwet) van onderwijs. Het betreft kinderen met een heel diverse problematiek die zich wel kunnen ontwikkelen, maar niet tot hun recht komen doordat voor hen de juiste combinatie van onderwijsondersteuning en zorgoplossing ontbreekt ¹⁶ .	Leerlingen die (tijdelijk) geen onderwijs kunnen volgen op reguliere po- en vo-scholen vanwege een lichamelijke en/of psychische beperking ¹⁷ .
Doelstelling	Onderzoeken of de ruimte om af te wijken van bepaalde wet- en regelgeving de toegankelijkheid van het onderwijs vergroot door een ruimer aanbod van maatwerk op het gebied van onderwijs en zorg te kunnen faciliteren.	Leerlingen laten groeien naar het volgen van de volledige onderwijstijd ¹⁸ .
Aanpak	In een onderwijszorgarrangement kan het nodig zijn dat een leerling afwijkt van de wettelijke onderwijstijd. Aan afwijking van de onderwijstijd en onderwijsdagen is geen minimum- of maximumaantal uren of een periode verbonden. Het aantal uren of dagen onderwijs dient afgestemd te zijn op de behoefte van de kinderen die aan het onderwijszorgarrangement deelnemen.	Bij het afwijken van de onderwijstijd is sprake van op de leerling toegesneden ondersteuning en begeleiding die boven het basisaanbod uitstijgt en die specifiek is toegesneden op die individuele leerling.
Kernpunten	<ol style="list-style-type: none"> De OZA-experimenteerregeling biedt scholen en zorginstellingen de mogelijkheid om maatwerkarrangementen te creëren die zijn afgestemd op de individuele behoeften van de leerling. De regeling bevordert de integratie van zorg en onderwijs door samenwerking tussen scholen, zorgaanbieders en andere betrokken partijen. Onder de experimenteerregeling vallen voornamelijk tijdelijke experimenten of pilotprojecten die getest en geëvalueerd worden om te bepalen of ze effectief zijn en op grotere schaal kunnen worden geïmplementeerd. 	<ol style="list-style-type: none"> De Variawet is bedoeld om het stelsel van passend onderwijs te verbeteren en te versterken. Dit kan betrekking hebben op diverse aspecten, zoals de organisatie van samenwerkingsverbanden, bekostiging en de positie van ouders en leerlingen. De wet stimuleert de samenwerking tussen reguliere en speciale scholen en tussen verschillende instanties die betrokken zijn bij de zorg en ondersteuning van leerlingen. De wet introduceert diverse technische en beleidsmatige aanpassingen om knelpunten in de bestaande wetgeving op te lossen en het stelsel van passend onderwijs te verduidelijken en te verbeteren.

¹⁵ <https://www.steunpuntpassendonderwijs-povo.nl/wp-content/uploads/2021/07/Afwijking-onderwijstijd-1.pdf>

¹⁶ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0047473/2023-01-01>

¹⁷ Staatsblad 2018, 12 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen (officielebekendmakingen.nl)

¹⁸ <https://www.poraad.nl/kind-onderwijs/passend-onderwijs/variawet-maatwerk-voor-leerlingen-die-tijdelijk-geen-onderwijs>

4.3 Inhoud van het onderwijs

Kerdoelen vormen in combinatie met de referentieniveaus voor taal en rekenen de wettelijke kaders voor de onderwijsinhoud van het primair onderwijs. Kerndoelen laten op hoofdlijnen zien wat belangrijk is om kinderen mee te geven in het basisonderwijs en bieden duidelijkheid over wat wij als samenleving vinden dat leerlingen in het speciaal onderwijs moeten leren.

De kerndoelen die worden geregeld in de onderwijswetten zijn niet altijd haalbaar voor kinderen met een complexe onderwijsondersteuningsbehoefte, bijvoorbeeld omdat zij niet de volledige onderwijstijd kunnen benutten of omdat de doelen inhoudelijk niet aansluiten bij het onderwijsperspectief, de talenten en/of mogelijkheden van het kind op dat moment. Om die reden zijn tijdelijk alternatieve kerndoelen nodig. Gezamenlijk worden de doelen voor het kind bepaald, dit betreft jeugdzorgdoelen en onderwijsdoelen. Deze worden respectievelijk vastgelegd in het zorgplan en het OPP.

Met dit experiment wordt meer ruimte en flexibiliteit geboden aan scholen om onderwijs wat betreft tempo en inhoud toe te spitsen op de ontwikkelingsleeftijd en -behoeftes van een kind. Het biedt de mogelijkheid om naargelang de complexe onderwijsondersteuningsbehoefte van een kind maatwerk te bieden en daar de kerndoelen op aan te sluiten. In een OZA zijn dus niet de kerndoelen of het onderwijsprogramma, maar het individuele ontwikkelperspectief leidend.

Voorwaarden aan de inhoud van het onderwijs

01 | Bij afwijking van de kerndoelen wordt in het OPP aangegeven van welke delen van het onderwijsprogramma wordt afgeweken. Daarnaast

wordt in het OPP vermeld welke vervangende kerndoelen worden gehanteerd.

- 02 |** Op basis van het dossier van een kind moet in een plan van aanpak beschreven staan hoe het kind uiteindelijk van jeugdzorg (terug) naar onderwijs wordt geleid. Het OPP en het zorgplan moeten dus op elkaar afgestemd worden.
- 03 |** De school van inschrijving (met BRIN-nummer) draagt verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het onderwijs op een jeugdzorglocatie door (eventueel ingehuurd) bevoegd personeel.
- 04 |** De gezamenlijke visie op het perspectief van het kind is vastgelegd in het zorgplan en OPP, en er worden afspraken gemaakt over hoe te handelen

Voorwaarden aan de inhoud van jeugdzorg

- 01 |** Op basis van het dossier van een kind staat in het plan van aanpak beschreven hoe het kind uiteindelijk van jeugdzorg (terug) naar onderwijs wordt geleid. Het OPP en het zorgplan worden dus op elkaar afgestemd. Ook wordt beschreven hoe de jeugdzorg binnen de onderwijslocatie wordt vormgegeven.
- 02 |** Persoonlijke ontwikkeldoelen worden vastgelegd in het zorgplan en afgestemd met onderwijs (OPP).
- 03 |** Er is een gezamenlijke visie op het perspectief van het kind vastgelegd in het zorgplan en OPP en er worden afspraken gemaakt over hoe gehandeld wordt.

4.4 Onderwijslocatie

Structureel onderwijs bieden op een andere locatie dan een school is in het speciaal onderwijs wettelijk niet toegestaan. Een aantal locaties waar onderwijszorgarrangementen worden gegeven, is gekwalificeerd als organisatie die 1) zorg biedt op basis van de Wet langdurige zorg, 2) jeugdhulp biedt op basis van de Jeugdwet of 3) behandeling biedt

op basis van de Zorgverzekeringswet. Dit zijn dan geen onderwijsorganisaties: formeel wordt nog geen onderwijs geboden door een onderwijsinstelling, al wordt er op deze locaties wel gewerkt aan de ontwikkeling van het kind en hebben deze locaties soms bevoegde leerkrachten in dienst. Het aanmerken van een externe locatie als nevenvestiging, gezien alle wettelijke voorwaarden die daaraan verbonden zijn, is volgens de regering veelal niet haalbaar¹⁹.

Binnen de experimenteerregeling kan wél formeel onderwijs worden geboden op een externe locatie. Voor het funderend onderwijs (basis- en speciaal onderwijs) is het beleidsuitgangspunt dat de onderwijstijd in beginsel wordt doorgebracht op de school zelf. Voor het primair onderwijs is dit niet wettelijk vastgelegd. In de WPO wordt dit wel afgeleid uit het uitgangspunt dat onderwijs in het PO in de school plaatsvindt in aanwezigheid van een bevoegd docent. Alleen dan telt dit onderwijs als onderwijstijd. Strikt genomen zijn andere locaties niet expliciet uitgesloten: excursies zijn bijvoorbeeld ook mogelijk. In het kader van het OZA-experiment kan het onderwijs in een OZA ook plaatsvinden op bijvoorbeeld een zorgboerderij of binnen een jeugdzorginstelling. In de WEC is het schoolgebouw als locatie van het onderwijs expliciet vastgelegd in artikel 8. Er kan dus expliciet van artikel 8 worden afgeweken.

Voorwaarden aan de onderwijslocatie

- 01 |** De groepsgrootte wordt afgestemd op de specifieke behoeften van de kinderen en de mogelijkheden van de jeugdzorg- en onderwijsaanbieder. Het doel is om maatwerk te leveren, wat kan betekenen dat de groepsgrootte varieert afhankelijk van de jeugdzorg- en onderwijsbehoeften en de intensiteit van de begeleiding die vereist is.
- 02 |** Er dient sprake te zijn van een opbouw in onderwijs, toewerkend naar onderwijs op een onderwijslocatie.

Gedurende maximaal twee jaar kan onderwijs op een jeugdzorglocatie georganiseerd worden voor een kind.

4.5 De bekostiging

In het experiment kan een samenwerkingsverband afwijken van de bestedingsvoorwaarden voor ten hoogste 2,5 procent van het (bruto) ondersteuningsbudget, waardoor onderwijsgeldten flexibeler kunnen worden ingezet. Op basis van beleidskeuzes wordt jaarlijks door de directeur-bestuurder van het SWV het beschikbare budget bepaald. Aanvullend op dit budget worden afspraken gemaakt met jeugdzorg- en jeugdhulporganisaties om tot een volledige en uitgebalanceerde financiering te komen van onderwijs, jeugdhulp en jeugdzorg. Rondom de onderwijsbekostiging stellen we de volgende afspraken voor:

- Initiatieven die OZA's aanbieden ontvangen meestal geen bekostiging vanuit de onderwijsgeldten. Samenwerkingsverbanden mogen wettelijk gezien onderwijsbekostiging alleen aanwenden voor de benodigde (lichte of zware) ondersteuning van kinderen die staan ingeschreven bij een onderwijsinstelling. Deze bekostiging moet ten dienste staan van het onderwijs en kan niet worden ingezet voor jeugdzorg.
- In de praktijk wordt in OZA's ondersteuning verleend die zowel onder het onderwijs als de jeugdzorg valt. Dit leidt tot onduidelijkheid over wie verantwoordelijk is voor de financiering van kosten die verband houden met zowel het onderwijs als de jeugdzorg. Onderwijszorgarrangementen krijgen daardoor geen dekkende financiering voor de kosten voor dit grijze gebied tussen onderwijs en jeugdzorg.

Aangenomen wordt dat slechts in een beperkt aantal gevallen sprake is van activiteiten op het grensvlak

¹⁹ Staatscourant 2022, 31239 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen (officielebekendmakingen.nl)

tussen onderwijs en jeugdzorg. In veel gevallen is het namelijk duidelijk dat er sprake is van onderwijs dan wel jeugdzorg. In die gevallen wordt er niet geput uit de 2,5 procent ondersteuningsbekostiging. De reguliere bekostigingsstromen kunnen in die gevallen worden aangewend. De verwachting is dat een wezenlijk deel van de kinderen niet het volledige onderwijsprogramma volgt. Dit betekent dat slechts een beperkt deel van de activiteiten in een onderwijszorgarrangement een (mogelijke) onderwijscomponent heeft en bekostigd kan worden vanuit het budget van samenwerkingsverbanden.

De flexibilisering van de bestedingsvoorwaarden verandert het uitgangspunt niet: de onderwijsbekostiging moet ten dienste staan van het onderwijs. De financiering van de jeugdzorg in het onderwijszorgarrangement geschiedt namelijk op grond van de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Wet langdurige zorg of de Zorgverzekeringswet door de gemeente, het zorgkantoor of de zorgverzekeraar. Deze wetten vormen geen belemmering voor de financiering van de hulp, ondersteuning respectievelijk jeugdzorg in een onderwijszorgarrangement.

Aangezien jeugdhulp, ondersteuning en/of jeugdzorg passend moet zijn voor het kind en dus afgestemd op zijn of haar mogelijkheden en behoeften; is er ruimte om rekening te houden met het feit dat de jeugdzorg wordt verleend in de context van een OZA. De verschillende jeugdzorgfinanciers (zorgkantoren (Wlz), zorgverzekeraars (zvw) en het college van burgemeester en wethouders (Jeugdwet) stemmen de hulp en jeugdzorg die zij in een onderwijszorgarrangement financieren met elkaar af. Bovendien wordt in de samenwerkingsovereenkomst tussen een school, samenwerkingsverband, jeugdzorgaanbieder, gemeente,

en zorgkantoor/zorgverzekeraar nadere afspraken gemaakt over de financiering van het onderwijs, jeugdhulp, de jeugdzorg en activiteiten op het grensvlak hiervan en wie waarvoor verantwoordelijk is.

Waarom zijn (meer) afwijkingsmogelijkheden nodig?

OZA's worden bekostigd vanuit verschillende stelsels. Het onderwijs wordt bekostigd vanuit de basisbekostiging aan scholen en ondersteuningsmiddelen van samenwerkingsverbanden. Ook als het bevoegd gezag afwijkt van de onderwijstijd blijft de basisbekostiging behouden. De zorg wordt gefinancierd vanuit gemeenten, zorgkantoren of zorgverzekeraars.

Kinderen in onderwijszorgarrangementen hebben onderwijs én zorg nodig, waarbij de aansluiting tussen de twee nauw luistert. Dat vraagt om een combinatie van financiering vanuit onderwijs en zorg. Nu kennen beide stelsels separate financieringsvormen en eigen verantwoordingsvormen richting de eigen financiers²⁰. De inspecties (Onderwijs, Gezondheidszorg en Jeugd) hebben deze spanning uitgelegd in het rapport Terug naar Leren (2021). Hieruit blijkt dat met name de gescheiden bekostiging voor de OZA's binnen het bekostigd onderwijs een belangrijk knelpunt is. Het vertraagt het starten van een maatwerktraject, terwijl snel starten juist zo belangrijk wordt gevonden. Daarnaast kan de bekostigingssystematiek van afzonderlijke gemeenten belemmerend werken: terugkerende aanbestedingen kunnen een einde maken aan een goede samenwerking tussen onderwijs en zorg. Ook zijn de tarieven soms te laag om goede hulp te bieden²¹.

Deze verschillende bekostigingsstromen leiden soms tot onduidelijkheid over de financiering van activiteiten in onderwijszorgarrangementen, doordat taken niet altijd eenduidig zijn aan te wijzen als zorg

²⁰ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2022-449.html#n13>

²¹ Inspectie van het Onderwijs, Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (2021). Terug naar leren: onderwijszorgarrangementen binnen en buiten het bekostigd onderwijsbestel: een verkenning.

of onderwijs(ondersteuning). Daarbij moeten de verschillende partijen het eens worden over wie welke activiteiten in een onderwijszorgarrangement financiert. Hiervoor zijn regionaal en lokaal goede afspraken van groot belang tussen onderwijs- en zorgfinanciers over de inzet voor deze doelgroep, bijvoorbeeld in het wettelijk verplichte op overeenstemming gericht overleg (OOGO), dat gemeenten en Samenwerkingsverbanden met elkaar voeren.

Onderwijsbekostiging

01 | Voor elk kind in de OZA-experimenteerregeling dat een onderwijsperspectief heeft bij een SO of SBO moet een TLV-OZA aangevraagd worden volgens de ondersteuningsroute van het SWV.

01.1 | Inschrijving kan ook plaatsvinden op een reguliere basisschool. Er is dan geen TLV-OZA-aanvraag nodig. Wel moet het kind gemeld worden bij het samenwerkingsverband.

02 | De maximale toekenning is TLV-OZA-laag bij de OZA-experimenteerregeling.

03 | Als de onderwijsondersteuning de bekostiging overschrijdt, kan een aanvullend arrangement worden aangevraagd. Deze wordt bekostigd vanuit het beschikbare budget OZA-experimenteerregeling.

04 | Voor zolang er geen onderwijs wordt gegeven, wordt de ondersteuningsbekostiging terug

betaald aan het samenwerkingsverband. De basisbekostiging blijft voor de school.

05 | Beeldvormingsonderzoek onderwijsperspectief wordt tijdelijk gefinancierd uit het OZA-budget onder verantwoordelijkheid van het SWV.

06 | Een school is nooit verantwoordelijk voor de bekostiging van een jeugdzorglocatie zoals een dagbehandelingslocatie of zorgboerderij. De school is wel verantwoordelijk voor het onderwijs op die jeugdzorglocatie. Het onderwijsdeel moet zijn opgenomen in het OPP. De gemeente is verantwoordelijk voor jeugdzorg op een onderwijslocatie.

Bekostiging vanuit jeugdzorg

01 | De jeugdzorg wordt bekostigd vanuit de gemeente.

02 | De mogelijkheden van collectieve financiering van jeugdzorg binnen een onderwijslocatie worden onderzocht.

03 | Onderzocht wordt of de onderwijstijd binnen een jeugdzorglocatie gevolgen heeft voor de financiering van de dagbesteding. Er is dan namelijk sprake van een dubbele financiering, namelijk vanuit onderwijs en jeugdzorg²².

05 Procedure

Om een kind deel te laten nemen aan een OZA-experimenteerregeling geldt de volgende procedure:

01 | Voor voorschoolse organisaties en scholen geldt de volgende afspraak: wanneer een kind gedeeltelijk of volledige onderwijstijd mist, geen schoolinschrijving heeft (vanaf 5 jaar) of dreigt thuis te komen zitten

(preventief), dient dit gemeld te worden bij het SWV. Het formulier (gedeeltelijke) thuiszitter of geen schoolinschrijving is invulbaar in Kindkans. In het [Handboek Kindkans](#) SWV Helmond-Peelland PO hoofdstuk 5 staat beschreven hoe een kind gemeld kan worden.

²² Dit onderdeel vraagt verdere uitwerking in de projectgroep/werkgroepen OZA.

- 02 |** Gemeenten - bijvoorbeeld leerplichtambtenaren - en jeugdhulpaanbieders melden een niet schoolgaand kind bij de thuiszitterscoördinator van het SWV. De contactgegevens van de thuiszitterscoördinator zijn te vinden op de [website](#) van SWV Helmond-Peelland PO.
- 03 |** Vanuit het SWV wordt informatie ingewonnen bij de aanmeldende partij en advies gegeven over de te zetten vervolgstap (procedure ondersteuningsroute SWV).
- 04 |** Een MDO, Kans!overleg of Kans!overleg+ (zie 5.1. Kans!overleg+) kan ingezet worden om gezamenlijk met ouders/verzorgers, gemeente en andere betrokken partijen de hulpvragen en mogelijk het perspectief duidelijk te krijgen om tot gezamenlijke vervolgafspraken te komen.
- 05 |** De thuiszitterscoördinator van het SWV bepaalt in afstemming met de betrokken partijen of de hulpvraag van het kind onder de OZA-experimenteerregeling valt en coördineert de registratie in Kindkans.
- 06 |** De thuiszitterscoördinator en verantwoordelijke vanuit de gemeente houdt regie op het verdere proces en de naleving van de afgesproken acties, de opgestelde randvoorwaarden en uitgangspunten zijn voor alle partijen leidend.
- 07 |** De school schrijft het kind in.
- 08 |** School meldt het kind aan in het ROD als het kind deelneemt aan de OZA-experimenteerregeling.

5.1 Het Kans!overleg+

Het Kans!overleg+ is bedoeld om met gemeente, onderwijspartijen, ouders en leerling te zoeken naar het best passende traject en welke partners er nodig zijn om (opbouw richting) onderwijs voor elkaar te krijgen. Een Kans!overleg+ kan aangevraagd worden voor kinderen die niet (volledig) naar school gaan of niet ingeschreven staan op een school. Het kind kan niet voldoen aan

het functioneren op een school voor minimaal 50% onderwijstijd en/of voldoen aan de onderwijsdoelen. Er is perspectief op onderwijs en verwachting dat het kind op termijn kan terugkeren naar school, maar de vorm van onderwijs en wat dit vraagt in de ondersteuning is onduidelijk. Ook kan dit overleg ingezet worden als een kind nog niet toe is aan onderwijs op een schoollocatie, maar de verwachting is dat daar wél binnen een termijn van twee jaar naartoe gewerkt kan worden.

Het Kans!overleg+ is nadrukkelijk zwaarder dan een MDO of een regulier Kans!overleg: partijen die aan tafel de regie voeren hebben het mandaat direct te kunnen beslissen. Beoordeling per casus betekent dat er geen standaard aantal betrokken partners is: naast ouders/verzorgers en eventueel het kind zelf kunnen dit gekwalificeerde partijen zijn vanuit bijvoorbeeld het onderwijs, de jeugdzorg, de thuiszitterscoördinator en kwaliteitsmedewerkers vanuit de gemeente.

Criteria voor een succesvol Kans!overleg+:

- 01 |** Stabiliteit (één aanspreekpunt/contactpersoon per betrokken partner). Wisselende jeugd- en gezinscoaches/kwaliteitsmedewerkers aan laten sluiten is qua inhoud wel te verantwoorden, maar is procesmatig gezien niet handig. Kanttekening daarbij: mandaat ligt bij jeugdprofessional om beschikking af te geven: een kwaliteitsmedewerker bijvoorbeeld geeft alleen advies.
- 02 |** Betrokkenheid bij gedachtegoed en inhoud van de experimenteerregeling.
- 03 |** Als de samenwerking in het Kans!overleg+ dusdanig georganiseerd is dat kinderen daarmee terug naar het onderwijs kunnen.

06 Registratie en monitoring

Landelijke registratieverplichting

Deelname aan het OZA-experiment moet worden vastgelegd in ROD bij DUO moet binnen 14 dagen geregistreerd worden. Via het LAS (leerlingenadministratiesysteem) wordt 'Onderwijszorgarrangementen' toegevoegd aan een bestaande of nieuwe inschrijving van de betreffende leerling (onder 'experiment' of 'kenmerk', afhankelijk van hoe dit in het eigen LAS genoemd is). De nieuwe of gewijzigde inschrijving wordt vervolgens vanuit het LAS naar ROD doorgestuurd.

Registratie SWV Helmond-Peelland PO

SWV Helmond-Peelland PO gebruikt [Kindkans](#) om onderwijsondersteuningsvragen veilig en efficiënt te verwerken. In Kindkans zijn alle kinderen geregistreerd die naar school zouden moeten gaan, maar niet gaan. Scholen hebben de verantwoordelijkheid om kinderen die gedeeltelijk of helemaal niet naar school gaan te melden bij het samenwerkingsverband.

Registratie via de leerplichtambtenaar

De vier- en vijfjarigen komen in beeld bij leerplicht als deze geen schoolinschrijving hebben. De thuiszitterscoördinator heeft elke drie maanden overleg met de leerplichtambtenaar. In dit overleg wordt actief uitgevraagd of er nieuwe kinderen in beeld zijn gekomen, zodat het SWV een actueel overzicht heeft van alle niet schoolgaande kinderen.

Monitoring

Betrokken organisaties hebben de ruimte om een combinatie van onderwijs en jeugdzorg op maat mogelijk te maken, voor kinderen met ingewikkelde problemen die extra jeugdzorg en onderwijsondersteuning nodig hebben. De initiatieven

worden gevolgd door onderzoekers van het Kohnstamm Instituut, SEO Economisch Onderzoek, het Verwey-Jonker Instituut en de Universiteit van Amsterdam.

Door het registreren van leerlingen die deelnemen aan het experiment wordt voorkomen dat scholen worden geconfronteerd met onnodige administratieve lasten. In het experiment bestaat bijvoorbeeld de mogelijkheid dat een leerling ingeschreven staat bij een school en een vrijstelling heeft op grond van artikel 5, onder a, van de Leerplichtwet 1969. Op basis van artikel 15a van de Leerplichtwet 1969 informeert DUO een school wanneer een kind dat staat ingeschreven op de school tevens vrijstelling heeft van de leerplicht. De bedoeling daarvan is om de inschrijving of de vrijstelling te beëindigen (afhankelijk van de situatie). Echter, een deel van de leerlingen met een onderwijszorgarrangement hebben juist een inschrijving en een vrijstelling tegelijkertijd.

Door de registratieverplichting kan DUO bij de melding rekening houden met het feit dat de leerling deelneemt aan het experiment om verwarring te voorkomen bij schoolbesturen. Ook kan de Inspectie van het Onderwijs het toezicht met behulp van deze gegevens uit het ROD uitvoeren en hoeft er geen aparte bevraging bij de scholen zelf plaats te vinden. Ten slotte kan ook voor monitoring en evaluatie van het experiment de registergegevens gebruikt worden, wat naast een lastenverlichting bij de scholen ook een kostenbesparing oplevert.

07 Bijlagen

7.1 Wetten en afbakening van financiering zorg en onderwijs

Wie is verantwoordelijk voor het aanbod van zorg binnen een school? Gemeente, zorgkantoor, school of het samenwerkingsverband? In Nederland is de organisatie en financiering van onderwijs en van zorg in aparte wetgeving en (daarmee) in aparte financieringssystemen geregeld. Combineren van onderwijs en zorg mag altijd, maar het is niet altijd meteen duidelijk wie verantwoordelijk is en wie wat moet betalen. Centraal in deze bijlage staat de afbakening tussen wat vanuit onderwijs wordt gefinancierd en wat vanuit het zorgsysteem (jeugdwet, zorgverzekeringswet en WLZ) en welke houvast bestaat om binnen het grijze gebied daartussen tot een eerlijke verdeling te komen.

Hoofdpijn van wet- en regelgeving²³

De diverse relevante wetten geven niet altijd duidelijkheid over wat scholen moeten bieden aan onderwijsondersteuning en wat vanuit de jeugdzorg geboden kan worden aan kinderen met een ondersteuningsvraag op school. De omschrijving van wat onderwijsondersteuning is en wat valt onder zorg is algemeen geformuleerd in de wet:

- Het onderwijs moet aan kinderen met een beperking “extra ondersteuning bieden die erop is gericht om het kind verder te helpen in zijn onderwijsontwikkeling”. De wet geeft niet aan wat ‘extra ondersteuning’ in de praktijk precies is of

moet zijn. Het kan per reguliere en per speciale school verschillen.

- Gemeenten - die de Jeugdwet uitvoeren - zijn verplicht te zorgen dat jeugdigen (met en zonder beperkingen) ‘gezond en veilig op groeien naar zelfstandigheid en in staat worden gesteld maatschappelijk te participeren’. Voor een kind is meedoen op school een zeer belangrijk onderdeel van maatschappelijk participeren. In dat kader is het duidelijk dat gemeenten (vanuit de Jeugdwet) verplicht zijn om zorg op school te bieden en de Memorie van Toelichting op de wet geeft expliciet aan dat jeugdhulp kan bestaan uit het bieden van begeleiding en persoonlijke verzorging in de klas.

Onder de zorgverzekeringswet valt verpleging en daarmee samenhangende persoonlijke verzorging. Bijvoorbeeld: medicijngebruik, wondverzorging, injecties geven, stoma verzorgen. Ook intensieve kindzorg (IKZ), bijvoorbeeld: ademhalingsondersteuning.

- Voor de Wet Langdurige Zorg is bepaald dat persoonlijke verzorging, begeleiding en verpleging op school ingezet wordt en dat het onderwijs geen voorliggende voorziening meer vormt voor deze zorg.

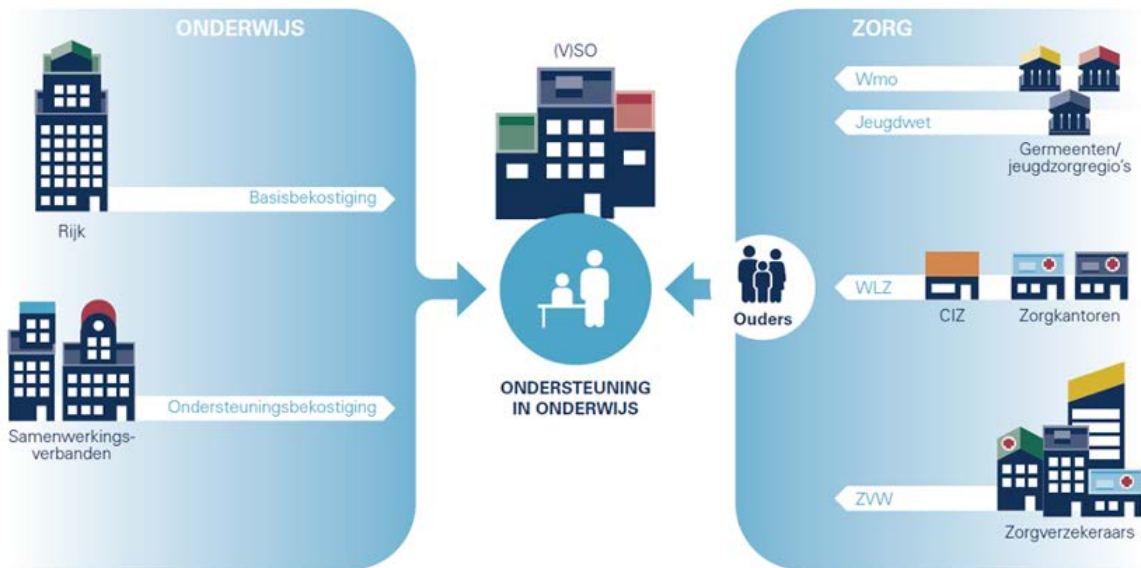
Onderstaand schema biedt een overzicht van de verschillende wetten:

Wet	Verantwoordelijk orgaan	Taken in het kort
Jeugdwet (18-)	Gemeente	Begeleiding en persoonlijke verzorging, bijvoorbeeld: hulp bij opstaan, wassen, aankleden, toiletbezoek, communiceren, dagopvang. Behandeling psychische problemen en bij kinderen 7-13 jaar. Behandeling ernstige dyslexie.
Passend onderwijs	Samenwerkingsverband schoolbesturen, scholen	Bieden van een passende plek aan kinderen. Bieden van basis en extra ondersteuning.
Zorgverzekeringswet	Zorgverzekeraar	Verpleging en daarmee samenhangende persoonlijke verzorging, bijvoorbeeld: medicijngebruik, wondverzorging, injecties geven, stoma verzorgen. Intensieve kindzorg (IKZ), bijvoorbeeld: ademhalingsondersteuning.
WLZ	CIZ	Blijvend aangewezen op permanent toezicht of 24/7 zorg.

²³ Gebaseerd op: Handreiking afbakening financiering zorg en onderwijs (Samen-naar-School initiatieven)

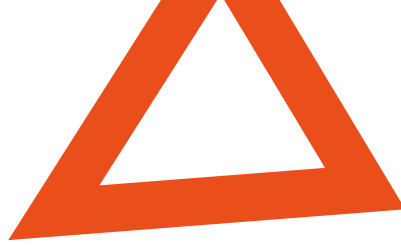
In onderstaande figuur is schematisch aangegeven of bepaalde ondersteuning door het onderwijs, gemeente (Jeugdwet/Jw of Wmo), zorgkantoor (Wlz) of zorgverzekeraar (Zvw) gegeven moet worden. Een groene stip betekent dat deze ondersteuning (gedeeltelijk) binnen de wet valt. Een rode stip betekent dat deze ondersteuning niet onder een specifieke wet valt of dat de wet zich niet uitspreekt over deze vorm van ondersteuning. Het schema laat zien dat er ontzettend veel overlap is tussen de verschillende wetten. Zowel onderwijs, als Jeugdwet als WLZ zijn

bijvoorbeeld verantwoordelijk voor het bieden van begeleiding bij individuele ontwikkeling, bij omgang met anderen, begeleiding bij gedragsproblemen en behandeling van psychische aandoeningen. Het ontbreken van heldere demarcatielijnen tussen de wetten levert een grijs gebied op. Scholen, het samenwerkingsverband, gemeenten en zorgkantoren bepalen dus in overleg met elkaar wie wat toekent en betaalt, met daarbij gezond verstand en wederzijds vertrouwen als belangrijkste vertrekpunt.

Overzicht wettelijke verantwoordelijkheden m.b.t. ondersteuningsbehoefte leerlingen.

Bron: Inzicht in zorg in onderwijstijd (2019) Berenschot

7.2 Intentieverklaring experimenteerregeling

Omdat ieder kind recht heeft op onderwijs.

Intentieverklaring experiment onderwijszorgarrangementen regio samenwerkingsverband Helmond-Peel-land PO.

Inleiding

Met elkaar voor ieder kind, omdat ieder kind recht heeft op onderwijs: dat is onze missie. Met deze intentieverklaring willen we onderwijszorgarrangementen mogelijk maken in de regio Helmond-Peel-land PO en VO.

Alle schoolbesturen die vallen onder het samenwerkingsverband Helmond-Peel-land PO, de 10 gemeenten, het zorgkantoor, de betreffende inkoopregio's en het samenwerkingsverband Helmond-Peel-land VO willen zich samen hard maken om onderwijszorgarrangementen mogelijk te maken voor kinderen die nu veelal geen of nauwelijks onderwijs krijgen.

Door het ondertekenen van deze intentieverklaring willen we de komende vijf jaar er samen voor zorgen dat alle leerlingen gebruik kunnen maken van het ontwikkelingsrecht dat ieder kind heeft. Samen hebben we onze afspraken vastgelegd in deze intentieverklaring en uitgewerkt in een bijbehorend projectplan.

Door gebruik te maken van de experimenteerregeling willen we meer ruimte en maatwerk creëren voor kinderen in onderwijstijd, locatie van het onderwijs, onderwijsinhoud en financiering.

We werken vanuit het principe: gemeenten en onderwijs dragen bij vanuit het bestaande wettelijke regelgeving. Het SWV maakt het project mogelijk door de inzet van de maximaal 2,5% en financiert hieruit de projectkosten en mogelijke (onderwijs gerelateerde) financiële knelpunten die we tegenkomen. Op die manier komt het zoeken naar oplossingen voor de betrokken leerlingen op de eerste plaats. Wij zijn ervan overtuigd dat naast ruimere inhoudelijke mogelijkheden voor kinderen, we ook onze financiële middelen effectiever in kunnen zetten door samen te werken.

Met elkaar voor het kind!

Contactgegevens samenwerkende partijen

Samenwerkingsverband Helmond-Peelland PO
Samenwerkingsverband Helmond-Peelland VO

Deelnemende schoolbesturen:

QLIQ Primair onderwijs
St. Islamitische scholen Helmond St. GOO
St. Christelijk basisonderwijs Helmond (De Rank)
Wilhelminaschool
St. NUTscholen Geldrop
St. Eenbes basisonderwijs
MOZON
St. Prodas
St. Pallas (Vrijeschool Peelland)
OBS Helmond
St. RBOB de Kempen
St. PlatOO
Silvester Bernadetteschool
St. De Goede Herder
St. SAAM
De Pandelaar
Aloysiusstichting
SSOE
De Berkenschutse
Emilusschool
Zuiderbos

Gemeenten Asten, Boekel, Deurne, Geldrop-Mierlo,
Gemert-Bakel, Heeze, Helmond, Laarbeek, Nuenen en
Someren

Zorgkantoor inkoop regio, Bob Jansens CZ

Walhallab

Unik

D'n Hoef

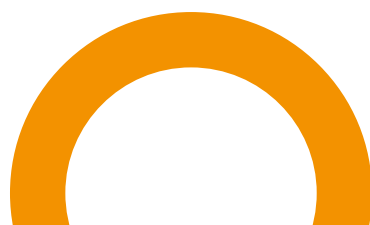
ORO

Stichting LinQ

Combinatie Jeugdzorg

Amarant

Zorgbegeleiding Uniek

We spreken het volgende af over de financiering:

We zoeken gezamenlijk naar oplossingen voor de leerlingen, zodat alle leerlingen gebruik kunnen maken van het ontwikkelrecht dat ieder kind heeft. Dit doen we met behulp van een overkoepelend onderwijzorgarrangement.

We richten het OZA organisatorisch in met een gezamenlijke regievoerder en een monitor, bekostigd door het SWV op basis van afwijking van artikel 4 in de AmvB.

We bekostigen de inhoud van het onderwijzorgarrangement in uit bestaande financieringsbronnen.

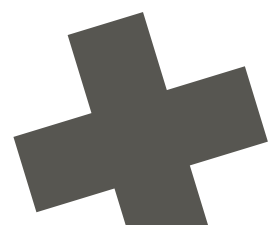
Gemeenten, op basis van indicatie

Zorgkantoor en verzekeraars, op basis van indicatie

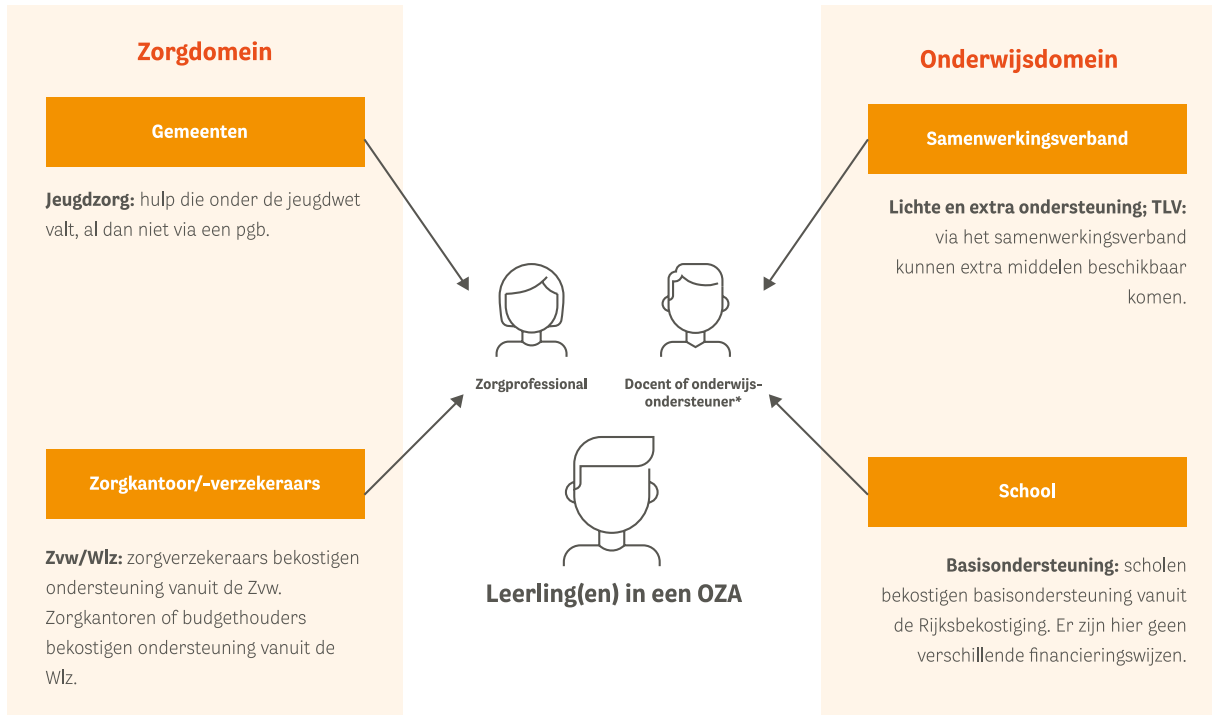
School, vanuit onderwijsbekostiging

Mocht een casus knellen op basis van financiële argumenten, dan financieren we dit knelpunt vanuit de vrijgemaakte middelen bij het SWV, op basis van afwijking van artikel 4 AmvB waarbij we werken volgens principe 1. Casussen worden ingebracht door de regievoerder.

Reguliere financieringsbronnen, zonder experimenteerregeling

Bron: Financiering dienstbaar maken. Onderzoek naar onderwijs-zorgarrangementen en financieringswijzen. P. 13 & P. 14. Andersson Elffers Felix.

Onze samenwerking binnen de experimenteerregeling

Wij gaan uit van een intergraal aanbod van onderwijs en hulp. Om dit mogelijk te maken werken school, SWV en jeugdhulpverlening samen in het OZA. Wij organiseren een duidelijke regievoering over het intergrale aanbod voor het kind en het gezin, inclusief een snelle start van het traject. Wij werken doelgericht aan de terugkeer van de leerling naar het onderwijs. Omdat financiering een belangrijk knelpunt is bij een traject, komen we tot een geïntegreerde aanpak. Hierbij

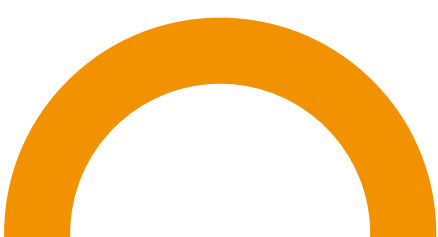
staan gemeenten, zorgkantoor en zorgverzekeraars garant voor de zorgkosten op basis van indicatie en het onderwijs voor de bekostiging van het onderwijs voor de leerlingen. Het SWV PO maakt met de vrijgekomen middelen op basis van artikel 4 uit de AmvB van de experimenteerregeling het OZA mogelijk met een regievoerder met doorzettingsmacht en een monitor en kan, in voorkomende gevallen, uit dit budget, financiële middelen vrij maken voor een geïntegreerde aanpak mocht dit een knelpunt zijn. Casussen worden ingebracht door de regievoerder.

Wie is verantwoordelijk?

Het vertrekpunt is dat onderwijs en zorg **samen verantwoordelijk** zijn. Wie als eerst verantwoordelijke fungeert hebben we helder geformuleerd in een aantal OZA-zwaartes. Om een integrale aanpak mogelijk te maken benoemen we een regievoerder

die doorzettingmacht heeft in voorkomende gevallen waarbij de leerlingen in de eerste drie zwaartes vallen. Hoe die doorzettingmacht eruit ziet werken we gezamenlijk uit in het implementatieplan in Q1 2023.

Soort OZA	Doelgroep	Eerst verantwoordelijke	Locatie
Zeer-zwaar Focus op zorg	Kind is niet (meer) in staat onderwijs te volgen (90% zorg - 10% onderwijs).	De medewerkers vanuit de zorg zijn het eerst verantwoordelijk. Vertrekpunt is het behandelplan van de zorg waarin het perspectief op onderwijs wordt toegevoegd.	Zorglocatie. Onderwijs expertise wordt naar de zorglocatie gebracht.
Zwaar	Kind is in staat om beperkt en aangepast onderwijs te volgen (75% zorg - 25% onderwijs).	De medewerkers vanuit de zorg zijn het eerst verantwoordelijk. Vertrekpunt is het behandelplan van de zorg waarin het perspectief op onderwijs wordt toegevoegd.	Zorglocatie. Onderwijs expertise wordt naar de zorglocatie gebracht.
Midden	Kind is in staat om voor minimaal 50% onderwijs te volgen (50% zorg - 50% onderwijs).	De medewerkers vanuit het onderwijs zijn het eerst verantwoordelijk. Het onderwijsperspectiefplan is leidend waarin ondersteuning vanuit de zorg wordt toegevoegd.	Onderwijslocatie; zorg wordt naar het onderwijs gebracht. of Zorglocatie: onderwijs expertise wordt naar de zorglocatie gebracht.
Laag	Kind kan voor het grootste deel van de week deels aangepast onderwijs volgen (75% onderwijs - 25% zorg).	De medewerkers vanuit het onderwijs zijn het eerst verantwoordelijk. Het onderwijsperspectiefplan is leidend waarin ondersteuning vanuit de zorg wordt toegevoegd.	Onderwijslocatie. Zorg wordt naar het onderwijs gebracht. Regulier of speciaal (basis) onderwijs
Zeer-laag Focus op onderwijs	Kind is in staat om volledig deels aangepast onderwijs te volgen (90% onderwijs - 10% zorg).	De medewerkers vanuit het onderwijs zijn het eerst verantwoordelijk. Het onderwijsperspectiefplan is leidend waarin ondersteuning vanuit de zorg wordt toegevoegd. Overdracht naar vrij toegankelijke jeugdhulp.	Onderwijslocatie, regulier of speciaal (basis)onderwijs.

Ondertekening

Samenwerkingsverband Helmond-Peelland PO

Namens de schoolbesturen PO (Erik Wissink)

Walhallab

Marco Mout

Unik

D'n Hoef

Zorgkantoor CZ

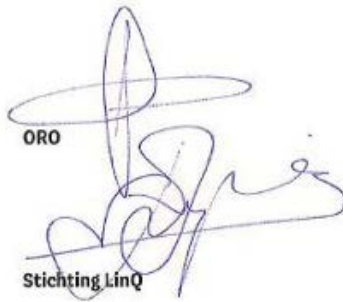
Zorgbegeleiding Uniek

Samenwerkingsverband Helmond-Peelland VO

ORO

Stichting LinQ

Combinatie Jeugdzorg

Amarant

Ondertekening

Gemeente Asten

Gemeente Boekel

Westhonderd Henri Willems

Gemeente Gemert-Bakel

Gemeente Someren

Gemeente Deurne

Gemeente Hoesse-Leende

Jan de Bruijn

Gemeente Nuenen

Gemeente Helmond

Gemeente Geldrop-Mierlo

Gemeente Laarbeek

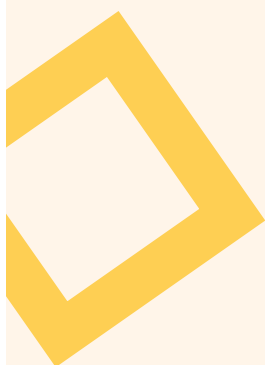
7.3 Format samenwerkingsovereenkomst school en zorgaanbieder

De samenwerkingsovereenkomst kent geen vast format. Van de samenwerkende partijen wordt verwacht dat zij een samenwerkingsovereenkomst opstellen waarin de gemaakte afspraken over de nadere invulling van de samenwerking genoteerd worden. De samenwerkingsovereenkomst moet in ieder geval bestaan uit de onderstaande punten:

- Contactgegevens samenwerkende partijen.
- Een omschrijving van hoe de financiering van het onderwijzorgarrangement vormgegeven wordt. Hierbij komen de volgende onderdelen aan bod:
  - Bekostiging van het onderwijs.
  - De financiering van de zorg.
  - De financiering van kosten die verband houden met zowel onderwijs als zorg.
- Een omschrijving van de taken en verantwoordelijkheden van de betrokkenen in het onderwijzorgarrangement, waarbij ingegaan wordt op wie in welke gevallen de regie voert over de begeleiding van de jongeren in het onderwijzorgarrangement.
- Overige gemaakte afspraken tussen de betrokkenen.
- Handtekening van alle betrokkenen.

Kaders en uitgangspunten van OZA-experimenteerregeling zoals geformuleerd in dit document moeten ook terugkomen in de samenwerkingsovereenkomst.

Meer informatie

SWV Helmond-Peelland PO
Panovenweg 16
5708 HR Helmond

0492 511 232
po@swv-peellandpo.nl
swv-peellandpo.nl